

SKIVEKOMMUNE

HELHEDSPPLAN FOR FUR 2022-2032 ERHVERV & UDVIKLING

FORORD

Fur blev i Planstrategi 2019-2031 udvalgt til – sammen med Thise, Sdr. Thise og Sundsøre – at få udarbejdet en helhedsplan for øen. En helhedsplan er en kombination af områdefornyelse og lokal udviklingsplan.

Fur var og er et oplagt valg!

Fur har et stærkt brand. Fur er Skive Kommunes største turistmagnet. Fur har en helt unik natur, som der arbejdes med at få på Unescos Verdensarvsliste. Fur har et særdeles aktivt lokalsamfund, der gennem et utal af foreninger skaber liv, fællesskab og udvikling.

Fundamentet er således til stede for dels at fastholde Fur i en positiv udvikling, dels at sikre at Furs mange potentialer udnyttes og udfoldes bedst muligt

Og hvem kan gøre det bedre og ved mere om det end netop furboerne selv! Helhedsplanen er blevet til gennem omfattende inddragelse af furboerne. De har deltaget flittigt og med stort engagement i at definere, hvad Fur er en for en størrelse, og hvor de ønsker, at øsamfundet bevæger sig hen i de kommende år.

Planen er udtryk for borgernes ønsker og drømme for deres ø på nuværende tidspunkt, og åbner samtidig mulighed for at integrere de nye ideer, der måtte opstå hen ad vejen, så vi sikrer en ø i udvikling

Dette vil vi gøre i et fællesskab mellem borgerne på Fur og Skive Kommune under overskriften

RENT LIV – grønne handlinger i fællesskab for en egn i balance.

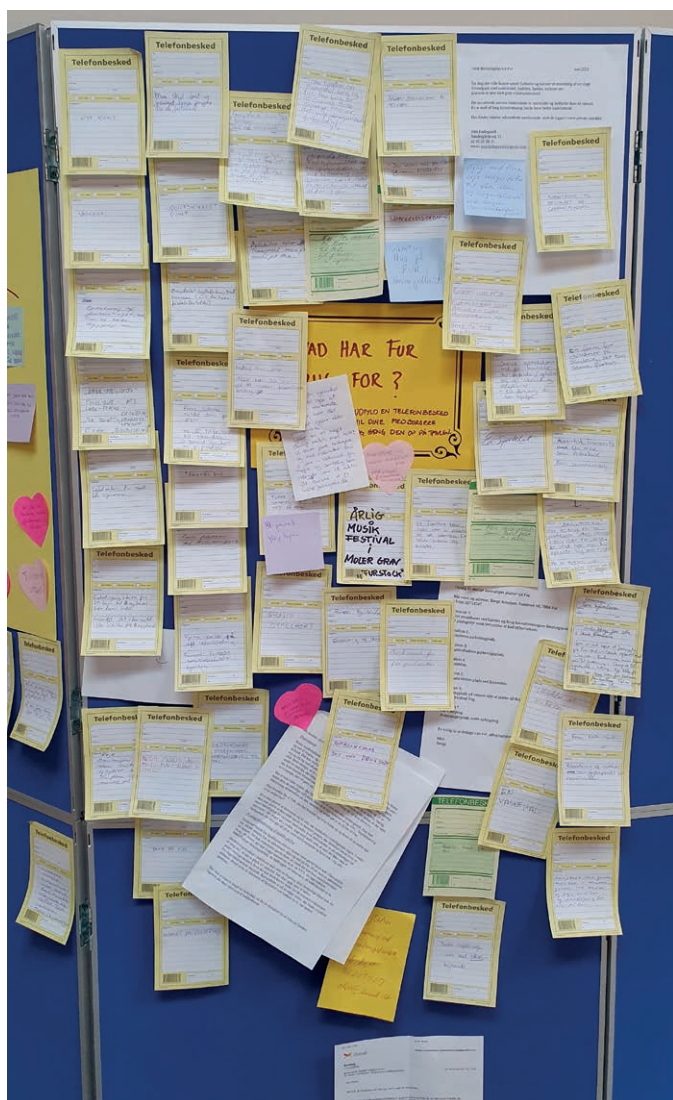

*Formand for Udvalget for Teknik og Miljø
Goska Rasmussen.*

INDHOLDSFORTEGNELSE

Hvad er Helhedsplanen for Fur?	4
Vision for Fur	5
Helhedsplanen på 3 minutter	6
Karakteristik af Fur – kort fortalt.....	7
Faciliteter	9
Historie.....	10
Natur	12
Borgerinddragelse	13
Indsatser	14
Rent Liv.....	16
Organisering.....	17
Budget	18
Investeringsredegørelse	20
Rammer for udvikling.....	21

HVAD ER HELHEDSPLANEN FOR FUR?

Med helhedsplanen for Fur afprøver Skive Kommune en ny model for strategisk udvikling, hvor en områdefornyelse bliver del af en større og mere langsigtet udviklingsplan for et lokalområde.

Med en helhedsplan som redskab gives en tidsramme på ti år til at skabe de ønskede forandringer, ligesom den giver plads til at arbejde med projekter, som ligger ud over den ramme, en områdefornyelse sætter. Det er furboernes ønsker og handlinger, der er drivkraften, og Skive Kommune understøtter bedst muligt de forskellige initiativer i helhedsplanen.

Helhedsplanen er både en ramme for en række specifikke indsatser, men også et dynamisk afsæt for nye projekter der understøtter Furs udvikling.

Planen indeholder projekter, der er finansierede af områdefornyelsesmidler og skal realiseres indenfor de første fem år; heraf vil nogle blive suppleret med fondsmidler. Dertil kommer projekter der finansieres af eksterne i form af eks. private investorer, foreninger, fonde og lign.

Projekterne i helhedsplanen er sammenhængende og gensidigt styrkende, og skal tilsammen resultere i, at borgernes ønsker og visioner for Fur i udvikling virkeliggøres.

VISION FOR FUR

Med helhedsplanen udstikkes følgende vision for Fur:

- At gøre Fur til et endnu bedre sted at bo
- At øge sikkerheden og trygheden for bløde trafikanter på de mest befærdede steder
- At styrke tiltrækningen af tilflyttere og gerne flere børnefamilier – så der kommer flere børn i børnehuse og skole
- At skabe bedre rum og rammer for styrkelse af furboernes fællesskaber – eksisterende som nye
- At skabe et tidssvarende multifunktionelt borgerhus/forsamlingshus på Fur
- At udvikle og styrke mulighederne for at færdes og opholde sig i naturen

I arbejdet med at identificere og udvælge indsatser har furboerne haft fokus på deres liv og hverdag på øen. Det gennemgående element i Helhedsplanens indsatser er ønsket om at gøre Fur til et endnu bedre sted at bo for furboerne, og i de kommende afsnit præsenteres de projekter, som de har ønsket skal bidrage til at realisere denne vision.

KARAKTERISTIK AF FUR – KORT FORTALT

Fur er en rigtig Ø

Fur er en rigtig ø med færgeoverfart, og furboerne hævder, at tiden på Fur går lidt langsommere end på fastlandet...

Muligheden for at blive en del af noget...

Fur er foreningernes ø. Ønsker man at indgå i fællesskaber er det svært at undgå at blive inviteret med ind i én af de mange foreninger og arrangementer. Der er ca. 30 foreninger og endda også en forening for foreningerne – Furs Forenede Foreninger.

Fur – projekternes Ø

Øen er kendetegnet ved stor virkelyst. Ildsjæle har igennem en årrække gennemført mange projekter, der har haft til formål at udvikle Fur som ø og tiltrække tilflyttere. For eksempel årlige arrangementer som Åben Ø med gratis færgefart og projekter som KE-FUR (Kreativt Entreprenørskab på Fur), der har villet tiltrække kreative iværksættere. Furs erfaring med udviklingsprojekter og fundraising betyder, at udviklings- og projektkapaciteten på Fur er stor.

Historien er jordnær

Der er tradition for at holde liv i fortællinger om furboere igennem historien. Stedsangivelser og geografisk orientering refererer derfor ofte til tidligere tiders beboere. Tilflyttere flytter derfor altid ind "i andre folks huse".

Natur

Naturen på Fur unik og varieret. Den er en særdeles vigtig del af mange furboeres liv og en vigtig grund til, at mange tilflyttere har bosat sig på Fur.

Fur – en turistdestination

Fur er, med anslået 200.000 årlige besøgende, den største attraktion i Skive Kommune, og turismen sætter sit tydelige præg på øen i sommermåneder-

ne. Størstedelen af turismen består af dagsbesøg, da overnatningskapaciteten på øen – udover sommerhusområderne – er begrænset. Turismen skaber mange arbejdspladser og omsætning på spisesteder og i butikker. I højsæsonen giver de mange besøgende lejlighedsvis kø til færgen.

UNESCO Verdensarv

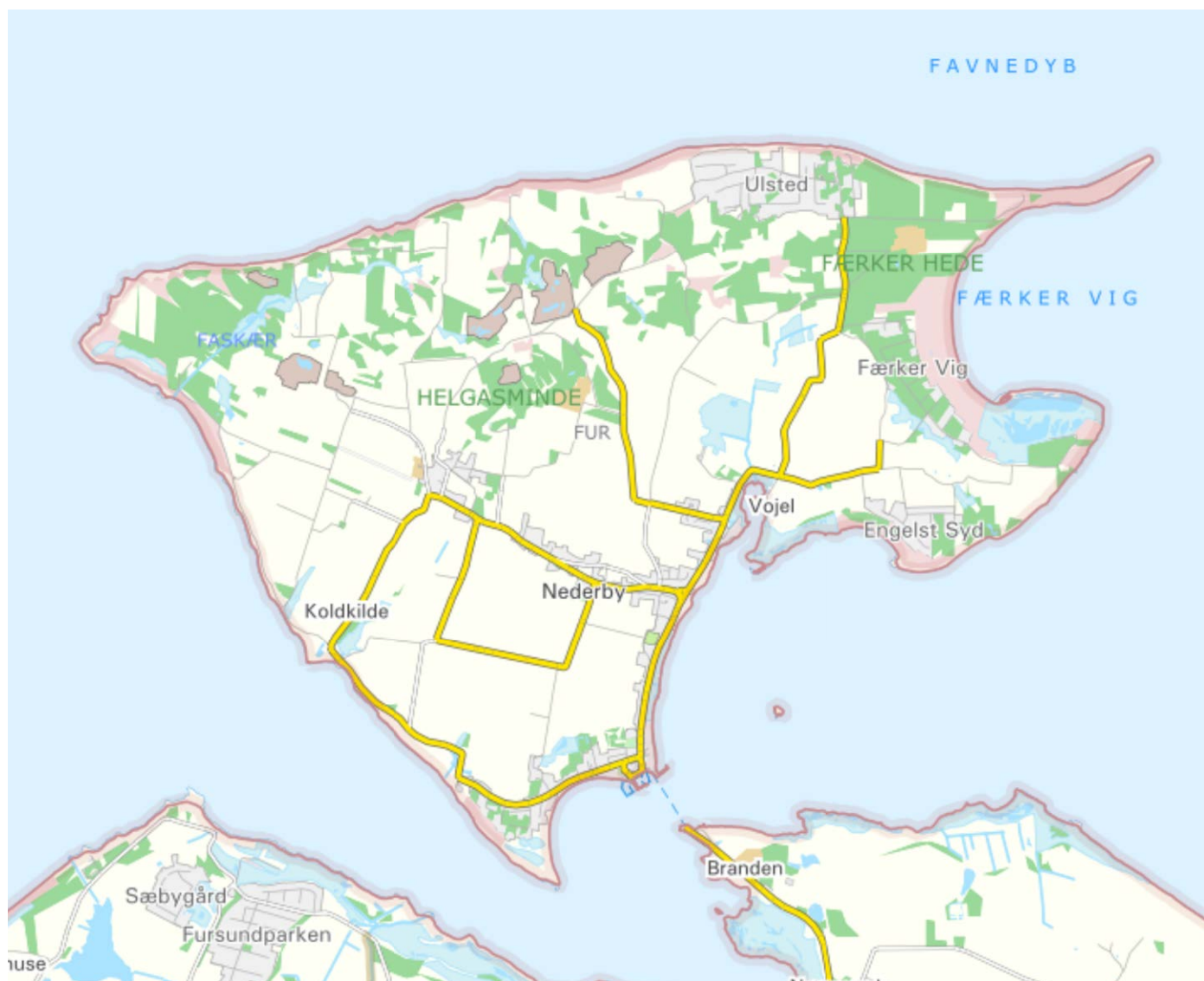
Fur og Mors er i gang med at ansøge UNESCO om, at Knudeklinten på Fur og Hanklit på Mors bliver udpeget til UNESCO Verdensarv. Det, der gør Knudeklinten og moleret på Fur unikt, er, at der i moleret ligger store mængder velbevarede fossiler af dyr – i særdeleshed fisk – som fortæller historien om, hvordan livet på jorden udviklede sig på ny for 55 millioner år siden efter den sidste masseuddøen af liv.

Lykkes det at få Knudeklinten og Hanklit udpeget til Unesco Verdensarv, vil det sandsynligvis tiltrække flere besøgende og medvirke til øgede investeringer i både infrastruktur og faciliteter. Dette vil reducere nogle af de udfordringer, der er forbundet med ø-turismen i dag.

Udfordringer

Der er på Fur et stærkt fokus på at tiltrække tilflyttere og gerne flere børnefamilier. Gennemsnitsalderen på Fur er stigende, og der er et vedvarende fokus på at fastholde eller endnu bedre – at øge elevtallet på friskolen.

Det er også et stort ønske at kunne give potentielle tilflyttere mulighed for at "afprøve" ø-livet i en leje-bolig, inden der træffes beslutning om bosætning og køb af bolig. Udbuddet af lejeboliger er imidlertid begrænset, ligesom en del helårsboliger igennem en årrække er konverteret til fritidsboliger og flexboliger. Derfor er flere lejeboliger på Fur et stort ønske.

Fur i tal

752

Indbyggere
(2022)

102

Personer under 20 år
(2022)

54,5

Gennemsnitsalder
(2022)

405

Husstande

152

Pendling ind

181

Pendling ud

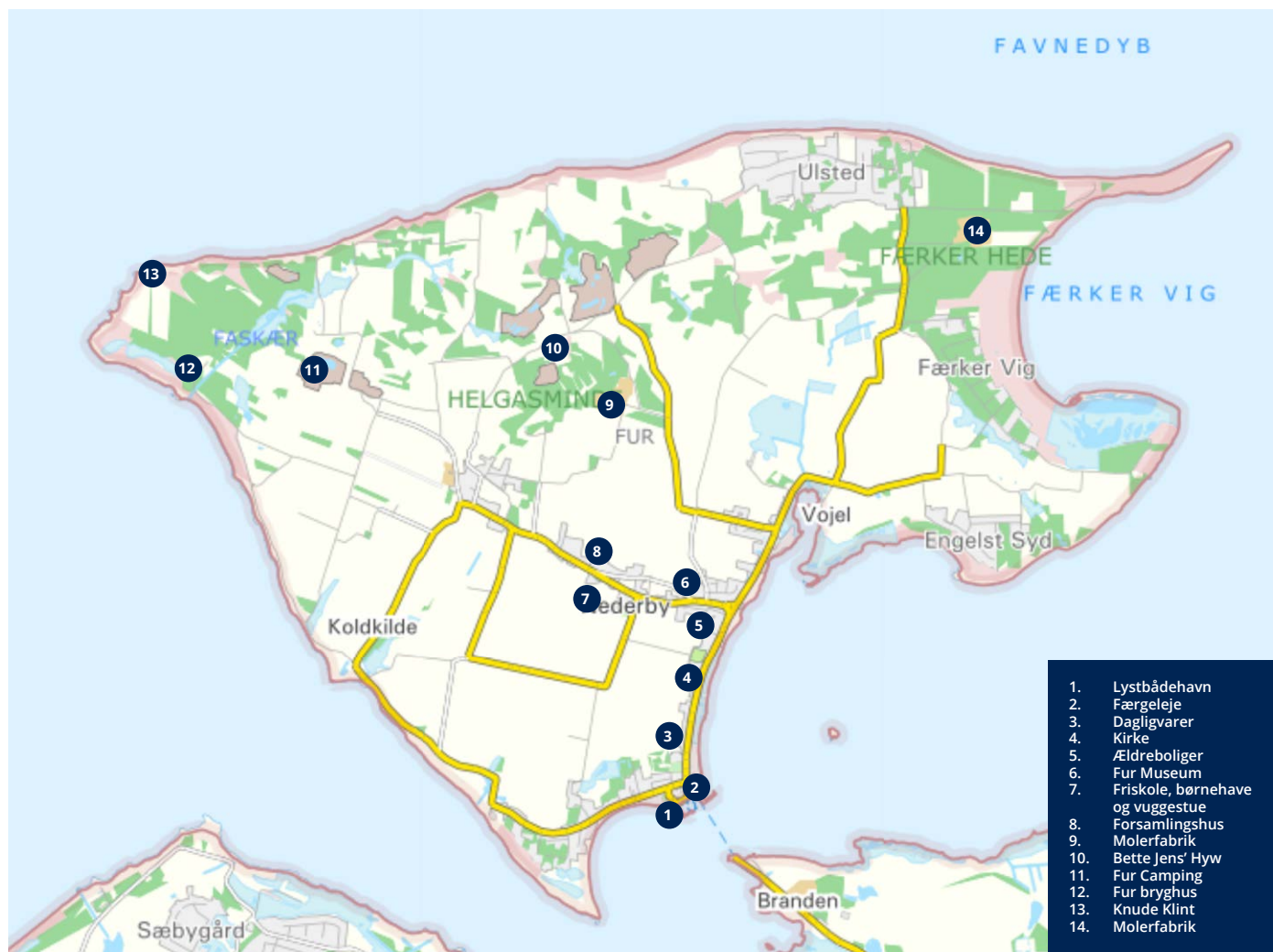
Byer/arbejdspladser der kan nås fra Fur på max. 60 min:

**Skive, Nykøbing Mors, Thisted,
Viborg, Holstebro**

32

Afstand til Skive, km

FACILITETER

Eksempler på kulturbærende foreninger og samlingssteder.

Fur Havn er både færgeleje, fiskerihavn, lystbådehavn og godskaj. Lystbådehavnen er nyligt renoveret og udvidet. Senest er en langskibskaj til store sejlskibe indviet. Havnen er omdrejningspunkt for flere store årlige arrangementer.

Fur Museum blander øens naturhistorie med kulturhistorien. Der er meget levende formidling af øens historie, den særegne geologi og fossilerne.

Fur Bryghus åbnede i den gamle molerfabrik i 2004. Bryghuset har udviklet sig løbende og rummer udover selve bryggeriet en restaurant, ligesom der

afholdes koncerter. Fur Bryghus har i dag ca. 45.000 gæster om året.

Bette Jens' Hyw er en gravhøj og det bedste udsigtspunkt på Fur. Gravhøjen har i en årrække været omdrejningspunkt for en "kamp", mellem en lokal gruppe af ildsjæle "Gelænderbanden" og Slots- og Kulturstyrelsen, om lov til at sætte et gelænder op på trappen til toppen af højen. Efter års kamp og utallige folketingspolitikere og ministres besøg på højen ser det endelig ud til at "Gelænderbanden" vinder retten til et gelænder.

Fur Friskole og Børnehus opstod, da det i 2013 blev besluttet, at folkeskolen på Fur skulle lukke. Det af-

fødte en stor og hektisk indsats blandt furboere med indsamlinger, dannelse af foreninger og senere endda vedtagelsen af en særlov på skoleområdet, som førte til, at Fur Friskole åbnede i august 2014. Fire år tidligere var Fur Børnehus blevet oprettet som et privat pasningstilbud.

Fur Camping blev oprindeligt etableret i 1963 som Råkilde Campingplads på et tidligere husmandsbrug med en restaurant i enden af en gammel lade. Siden har campingpladsen haft forskellige ejerkonstruktioner, fra privat over statsejet til at Fur Udviklingselskab forpagtede pladsen for en 20 års periode, for at sikre en campingplads på Fur. I dag er Campingpladsen igen privatejet.

Fur Muslingedag er en årlig tilbagevendende muslingefest afholdt af muslingefiskerne med hjælp fra

mange frivillige furboere på Fur havn. Det er et stort arrangement med flere tusinde besøgende.

Fur Ø-forening er øens borgerforening, der står for Fur Ø-arena og udpeger repræsentanter til Sammenslutningen af Danske Småøer.

Ø-udvalget er udpeget af Skive Byråd og er et rådgivende organ under økonomiudvalget. Ud over politiske medlemmer består Ø-Udvalget af repræsentanter fra Fur Bådelaug, Fur Havneforening, Fur Udviklingsråd, Fur Ø-forening og Fursund Turistforening.

Fur Udviklingsråd blev stiftet i 2015 i forlængelse af udviklingsprojektet "Fem viser vejen – fra småprojekter til strategisk udvikling". Udviklingsrådets formål er at fremme erhvervsudvikling og bosætning gennem rådgivning og udviklingsprojekter. Fur Udviklingsråd har stået for KEFUR projektet. Rådet står for afholdelse af Åben Ø og laver fundraising for foreninger og virksomheder.

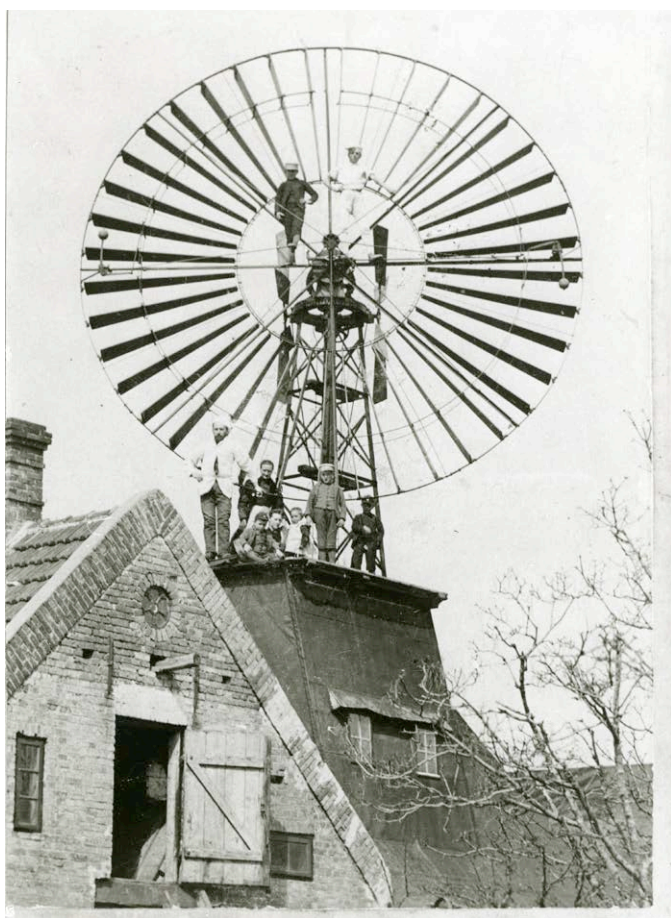
Fur Bådelaug er Furs største forening. Bådelaug har til formål at fremme søsport og aktiviteter på vand. Foreningen har et antal robåde, sejljoller, kajakker og stand-up paddles og er centrum for mange aktiviteter året rundt.

Fur Aktivitetscenter har base i Fur Ældrecenter og arrangerer en række aktiviteter for pensionister i løbet af ugen.

Fur Forsamlingshus har været samlingssted for furboerne siden 1904. En nytænkning af forsamlingshuset indgår som en indsats i Helhedsplanen for Fur.

Fursund Turistforening har som formål at fremme turismen, så den er både til gavn for furboerne, gæsterne og erhvervslivet på Fur. Foreningen driver turistinformation på Fur og er drivkraften bag Fur-Øst-salling Guiden, der udgives hvert år.

Fur Rundt er en traditionsrig årlig vandring rundt om Fur, der tiltrækker op mod 1.000 deltagere.

Vindrose ved Bagermester Berthelsens Bageri som lå Nederby. 1895. Fur Lokalhistoriske Arkiv.

HISTORIE

*Fiskerihavnen fyldt med små motorbåde. 1912.
Fur Lokalhistoriske Arkiv.*

Liv på Fur

Fur har været beboet siden slutningen af sidste istid. Der er mange levn fra tidligere bosættninger på øen i form af gravhøje og spor fra bopladser. I middelalderen kom Viborg Domkapitel gradvist til at eje det meste af øen. Senere blev øen kongeligt gods og fra 1718 overgik ejerskabet til skiftende godsejere. I begyndelsen af 1800-årene købte fæstebønderne sig fri og blev selvejere.

Indtil langt op i 1800-årene er fiskeriet hovederhvervet på Fur. Furboerne er fiskere og bønder indtil fiskeriets betydning aftager kraftigt fra midten af 1920-erne og landbrugets fra midten af 1960-erne. I 1970 er molerindustrien blevet øens vigtigste erhverv. Siden 1970-erne har et stigende antal turister fået øje på Fur, og turisterhvervet har løbende udviklet sig og fået større betydning.

Færgeoverfarten

Færgeoverfarten fra Branden til Fur er af helt central betydning for øen. De første adskillige hundrede år indtil slutningen af 1800-tallet, ligger der kun to bebyggelser, Færgegården og Møllegården, ved overfartsstedet. Overfarten foregik med en lille sejlbåd

eller robåde afhængig af vejr og vind og antallet af passagerer, kreaturer eller godsmængder. I 1846 fik færgemanden tilladelse til at drive kro, og færgegården blev til færgekro.

I starten af 1900-tallet løber tiden fra rofærgerne og en færgemand, der bærer gods og passagerer i land. Fur Kommune overtager i 1908 færgefarten, der bygges anlægsbroer, og en motoriseret færge med plads til ét køretøj blev indsat.

Færgemand Mathinus Ravn bærer "færgekunde" ud i jolle. Postvogn fra Selde holder på stranden. 1895. Fur Lokalhistoriske Arkiv.

Færgen Sleipner ved Fur færgebro. 1908-1915. Fur Lokalhistoriske Arkiv.

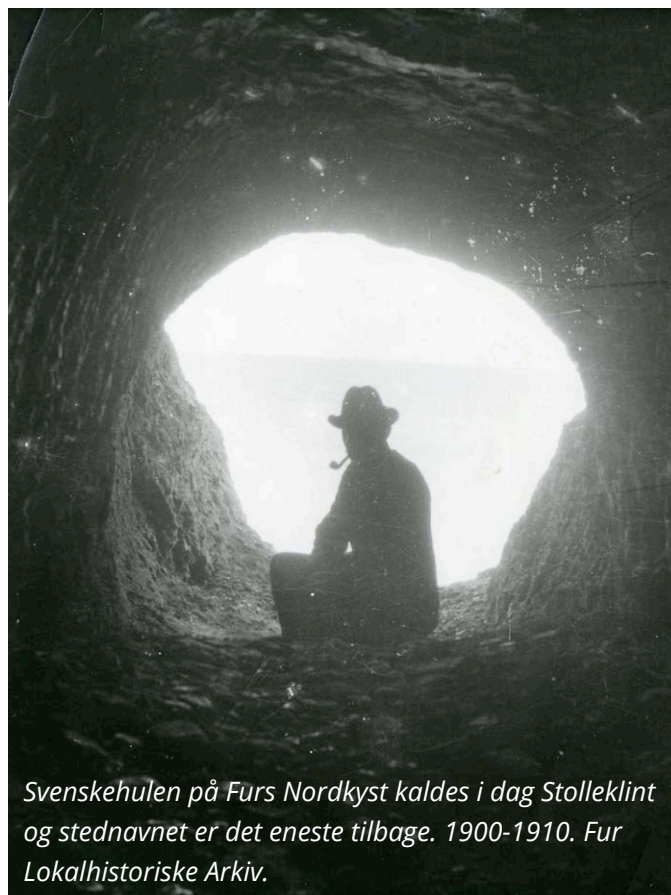
På samme tidspunkt foranstaltede øens præst, at færgekroen blev omdannet til et Gæste- og Afholdshjem uden udskænkning af alkohol. Dette varede indtil 1971, hvor stedet igen blev til kro med bevilling

Senere i 1970-erne begyndte man at sejle med to færger i pendulfart for at klare overfarten af de mange turister, der skulle til og fra øen. Hver færge kunne tage 12 personbiler. I 1996 indsættes en ny og stor stålfærge, "Sleipner-Fur", der rummer 30 personbiler. I 2012 kom "Mjølner-Fur" af tilsvarende størrelse til. De klarer i dag overfarten på Fursund. De sidste par år er de begyndt at sejle i pendulfart i spidsbelastningsperioder.

Moleret på Fur

Historien om indvinding af råstoffer på Fur starter i 1800-tallet. I starten af 1800-tallet antages det fejlagtigt, at askelagene i moleret er tegn på kulforekomster. I 1809-1813 sættes svenske krigsfanger derfor til at grave en minegang; arbejdet opgives dog, efter at de har gravet sig 50 meter ind i klinten uden at finde kul. De inderste meter af Svenskehulen, som den siden kaldes, har været synlige indtil for få år siden.

Indvinding af moler til industriel anvendelse starter omkring år 1900. I 1925 etablerer Fur Molerkompagni øens første molerfabrik på Knuden, hvor nu Fur Bryghus har til huse. Der anlægges tipvognsspor og en udskibningsbro. Kort efter etablerer Færker Molerkompagni sig på den modsatte ende af Fur med tipvognsspor og udskibningsbro i Færker Vig. Senere kommer også en fabriksbygning til.

Svenskehulen på Furs Nordkyst kaldes i dag Stolleklint og stednavnet er det eneste tilbage. 1900-1910. Fur Lokalhistoriske Arkiv.

I takt med at molerforekomsterne på vest- og østfur opbruges, rykkes molerindvindingen ind på midtøen. De to molerfabrikker Skamol og Imerys indvinder i dag tilsammen omkring 100.000 tons moler årligt på Fur. Moleret forarbejdes til højisolierende molersten til industrielle formål samt granulater, der primært anvendes inden for landbrug og foderstofindustrien. Forekomsten af moler er efterhånden begrænset, og de nuværende indvindingstilladelser udløber i løbet af de nærmeste årtier.

Færker Molerværk. Fur Lokalhistoriske Arkiv.

Fredning på Fur

Furs natur er så unik, at den har resulteret i flere fredninger. Den første var i 1955, hvor Langstedhuller blev fredet; den blev efterfulgt af fredningen af en mindre del af Knudeklinten i 1973. Senere blev en del af Furs nordkyst fredet i 1979.

I 2017 besluttede Danmarks Naturfredningsforening at rejse en fredningssag for Furs nordkyst. Skive Kom-

mune valgte at deltage i udarbejdelsen af fredningsforslaget, og der blev gennemført en længere proces med en række lokale arbejdsgrupper. Det sikrede, at furboernes interesser blev indarbejdet i fredningsforslaget. Det endelige fredningsforslag omfatter 595 hektar og tilgodeser, at forskellige erhverv i området har mulighed for at udvikle sig, ligesom rekreative udfoldelsesmuligheder kan finde sted.

NATUR

Natur og geologi

Fur dækker et areal på ca. 22 km², og naturen på Fur er rig. Landskaberne på øen spænder fra flade strandenge, over landbrugsjord, til et kuperet istids-landskab med dale, molergrave og spektakulære kystskrænter på den nordlige del af Fur. I dag er dele af øen sammenhængende naturarealer med overdrev, gamle molergrave og nålebevoksninger. Men Furs natur er på mange måde et kulturskabt landskab. De mange gravhøje og bopladser vidner om, at Fur har været beboet i årtusinder. Der har været landbrug på øen i århundreder, og på et tidspunkt var al skov på Fur fældet.

Moleret, som Fur er kendt for, findes kun i den vestlige del af Limfjorden på Fur og på Mors. Moleret er dannet over en periode på et par millioner år – for 55 millioner år siden – på bunden af det hav, som den-

gang dækkede området. Aflejringerne af moler er op til 60 meter tyk. Udgravningen af moler har været så omfattende, at det har formet store dele af landskabet på det nordlige Fur, idet naturens efterfølgende generobring af de forladte molergrave har skabt en særegen landskabsform og natur på den nordlige del af øen.

Kystklinterne er gammel moler havbund, som sidste istids ismasser har presset sammen i spektakulære folder. I klinterne ligger der velbevarede fossiler af fisk, fugle, insekter og planter. Fossilerne, som er lige til at grave ud, er en stor attraktion for geologisk interesserede.

BORGERINDDRAGELSE

Helhedsplanen for Fur har udgangspunkt i en omfattende borgerinddragelse. Alle furboere er blevet inviteret til at komme med ønsker og input til, hvilke udviklingstiltag og indsatser der ønskes igangsat. Efterfølgende har arbejdsgrupper bestående af frivillige furboere, udvalgt, hvilke indsatser der skal ind i helhedsplanen.

Landdistriktsteamet i Skive Kommune har gennemført borgerinddragelsen på Fur med brug af vores koncept "Fremtidsbutikken".

Ideen bag Fremtidsbutikken er, at alle borgere har en stemme og skal have mulighed for at blive hørt, uanset alder, forudsætninger eller hvorvidt man har lyst til at tage ordet i offentlige forsamlinger eller ej. Derfor er det traditionelle borgermøde som metode fravalgt, til fordel for et rum – "Fremtidsbutikken" –, hvor folk over en periode på nogle uger kan møde op,

når det passer dem og give deres mening til kende. Alle input er anonyme.

Den fysiske ramme for første del af borgerinddragelsen "Fremtidsbutikken" var museet på Fur, hvor landdistriktsteamet benyttede det nybyggede multirum. Rummet var indrettet med en række øvelser, der alle spurgte ind til furboernes holdninger til- og erfaringer med forskellige aspekter af livet på Fur. Spørgsmålene handlede om såvel det gode liv som udfordringerne på Fur, og kunne besvares med ord, tegninger, kort mm. "Fremtidsbutikken" var åben i to omgange, hver over ca. halvanden uge med åbningstider fordelt på dagen, så alle havde en mulighed for at være med. Medarbejdere fra landdistriktsteamet var til stede som værter, ligesom der også var en lokal ildsjæl fra museet til stede. Der var kaffe, the og småkager og dug på bordet, og "Fremtidsbutikken" blev et sted, hvor furboere mødtes, og snakken gik livligt.

Metoden er karakteriseret ved, at rummet bliver mere interessant jo flere bidrag, der kommer op på væggene. Alle "stemmer" er anonyme og har lige stor vægt, medfører det, at man bliver mere lydhør overfor sine medborgere. Erfaringen med konceptet er, at mange vender tilbage flere gange for at se, hvad deres medborgere har af input og ønsker.

Efter første åbningsperiode i Fremtidsbutikken blev alle input sorteret og grupperet, så der blev skabt et overblik over de omfattende udsagn, der var blevet indsamlet. Dette overblik blev præsenteret for furboerne i anden åbningsperiode, og der blev stillet flere spørgsmål til, hvilke ideer og ønsker, der skulle prioriteres i Helhedsplanen for Fur.

Efterfølgende kunne alle interesserede tilmelde sig en af de fem arbejdsgrupper, der blev nedsat under overskrifterne 'aktiviteter & fællesskab', 'stier & naturfaciliteter', 'forsamlingshus/medborgerhus', 'trafik & veje' samt 'boliger & bosætning'. Den sidste arbejdsgruppe nedlagde sig selv efter det blev klart, at en investorgruppe allerede var i gang med at udarbejde planer for udvikling af et område, som er lokalplansudlagt til opførsel af nye boliger.

Der var god tilslutning til at deltage i arbejdsgrupperne, som mødtes til i alt fem møder; et arbejde som altså har udmundet i denne helhedsplan.

INDSATSER

Boliger og Bosætning

Der er et stort ønske på Fur om at tiltrække tilflyttere til øen – både nye tilflyttere og unge der har forladt Fur. I den første fase af borgerinddragelsen var der et stort ønske om, at der blev arbejdet med at undersøge muligheden for at etablere flere lejeboliger på Fur. Det er et stort skridt at købe et hus for at flytte til en ø, når man aldrig har prøvet det. Der blev derfor også nedsat en arbejdsgruppe. Det viste sig imidlertid, at en investorgruppe allerede var langt fremme i arbejdet med at undersøge mulighederne for at bygge lejeboliger. Etablering af lejeboliger medtages som indsats i helhedsplanen, selvom arbejdet foregår i andet regi, da projektet understøtter denne plan.

Trafik og veje

De trafikale forhold på Fur optager mange furboere. Der er mange ønsker og forslag til at forbedre trafikale forhold – vejbredder, udbedre grusveje, mindske kødannelser ved færgelejet, forbedre forholdene for cyklister, tung trafik vs. lette trafikanter, sænke hastigheder på visse strækninger.

Det blev prioriteret at igangsætte en række trafikprojekter, som vil skabe øget tryghed og sikkerhed for de

blødeste trafikanter – skolesøgende børn, gående og cyklister.

Cykel/gangstier

Den eksisterende cykelsti langs Sundevej fungerer dårligt. Stien er meget smal, hvorfor det kan være svært at passere modkørende cyklister og gående og mange vælger derfor at benytte kørebanen i stedet. Cykelstien skal derfor udvides over en strækning på ca. 950 meter.

Børnenes skolevej skal gøres mere tryk og sikker, og der skal etableres to kortere stistrækninger for cyklende skolebørn. Der skal dels etableres en dobbeltrettet stenmelscykelsti fra Fur Friskole til Anders Sørensen Vej, dels etableres en kombineret cykel/gangsti fra Bjerregårds Bakke til Hvirpgade.

Hastighed

Af sikkerhedsmæssige årsager skal der ske en sænkning af hastigheden på udvalgte steder. Det drejer sig om hastighedsdæmpende tiltag og lokale 40 km/t zoner på Sundevej frem mod havneområdet samt i svinget mellem Nederby, Hvirpgade, Sundevej.

Kilde: Naturstyrelsen, Turfolder for Fur, marts 2021, Kort: Kaj Bolvig, Grafisk tilrettelæggelse: glindvad.dk

Cykelruten "Kystruten"

En strækning af henholdsvis mark- og grusvej på den skiltede cykelrute "Kystruten" rundt om Fur, er i dårlig forfatning, og der skal foretages en istandsættelse af en strækning på ca. 1500 m.

Cykelparkering

Der skal etableres et overdækket cykelskur til 10-15 cykler på havnen ved færgeløjet.

Forsamlingshus/medborgerhus

Et nyt eller renoveret forsamlingshus/medborgerhus står meget højt på furboernes ønskeseddel. Der er mange ønsker og ideer til hvilke funktioner, der skal ligge i et forsamlingshus. De retter sig mod multifunktionalitet såsom festsal, udstillingsrum, kreative værksteder etc.

Bestyrelsen for det nuværende forsamlingshus har planer om en tiltrængt renovering. Der er dog væsentlige begrænsninger på bygningen, som med sin nuværende beliggenhed, hverken inde eller ude, vil kunne rumme de drømme, borgene har for deres fremtidige forsamlingshus/medborgerhus. Første skridt bliver derfor at definere forsamlingshusets fremtidige udformning, placering og funktioner.

Aktiviteter og fællesskab

Workshops for frivillige

Fur er et aktivt ø-samfund med stærke fællesskaber og mange foreninger, arrangementer og frivillige, der yder en stor indsats. Som i de fleste lokalsamfund er rekruttering og fastholdelse af frivillige et opmærksomhedspunkt. Der er et ønske om kunne afholde kurser og workshops, der kan hjælpe frivillige til at blive bedre klædt på til at varetage nogle af de arbejdsopgaver, der ligger i det frivillige arbejde.

Arrangementspulje til kulturelle arrangementer

Som ø er Fur karakteriseret ved mange gæster i sommersæsonen med deraf følgende høj aktivitet. I vinterhalvåret sænker roen sig. Dette udnyttes til at afholde en del kulturelle arrangementer for furboerne.

Der er et ønske om at understøtte kulturelle arrangementer, der kan styrke fællesskaber yderligere.

Fællesspisning

Pulje til fællesspisning som et fællesskabsstyrkende initiativ.

Fælleshave

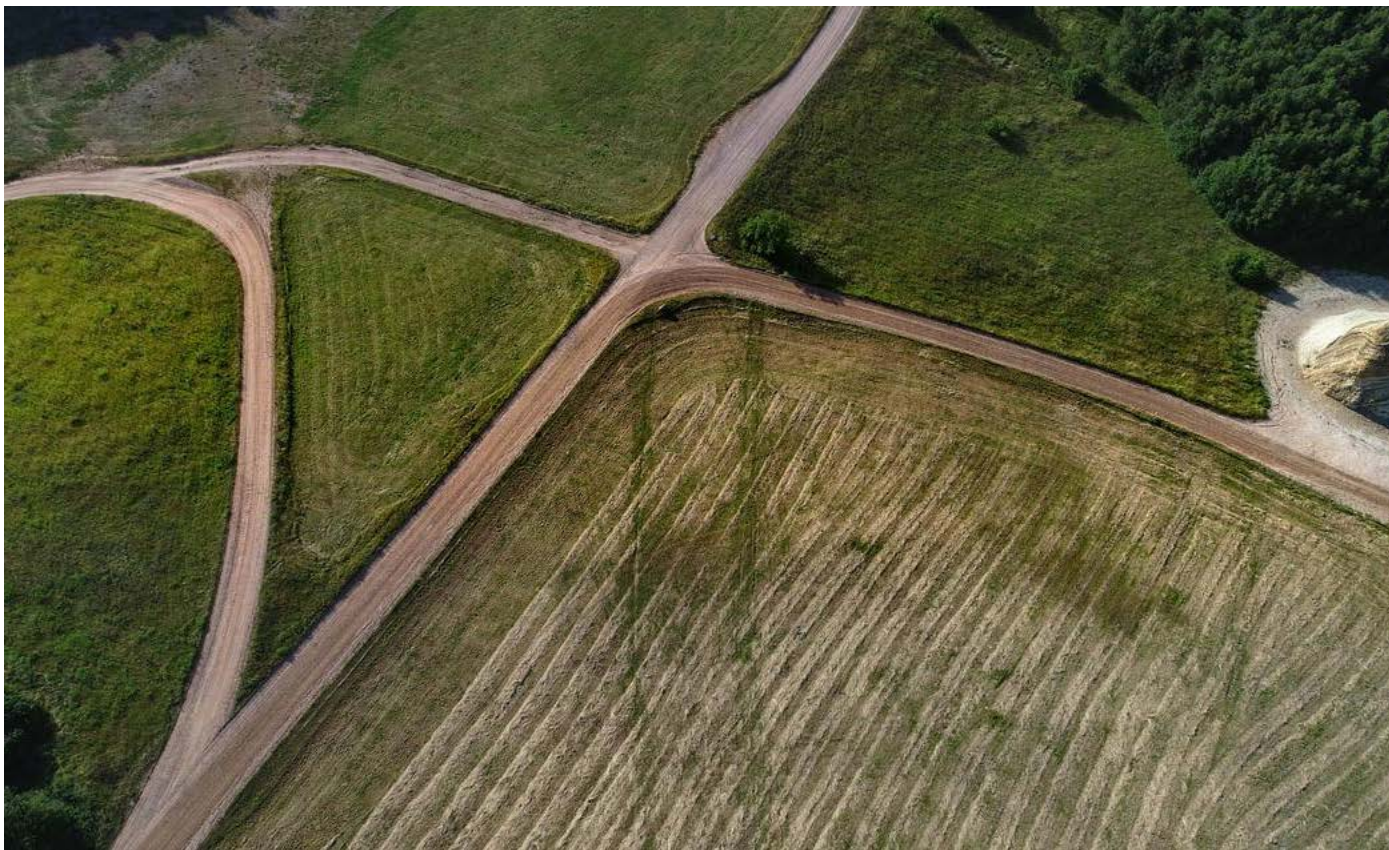
Der skal oprettes en fælleshave, hvor man har et fællesskab om at dyrke grøntsager. En fælleshave kan

både blive en ramme for nye fællesskaber og en ny type fødevarefællesskab på tværs af øen og eksisterende relationer.

Understøtte kunst på Fur

Der bor mange kunstnere på Fur, og kunsten er en del af Furs profil. Der mangler imidlertid større udstillingsfaciliteter. Denne indsats understøtter at gøre kunsten på Fur mere synlig.

Padelbane

Der etableres en padelbane som en ny aktivitet og facilitet. Fur har få faciliteter udover naturen, hvor man kan dyrke motion og fællesskaber, og en padelbane vil komme både furboere og turister til gavn.

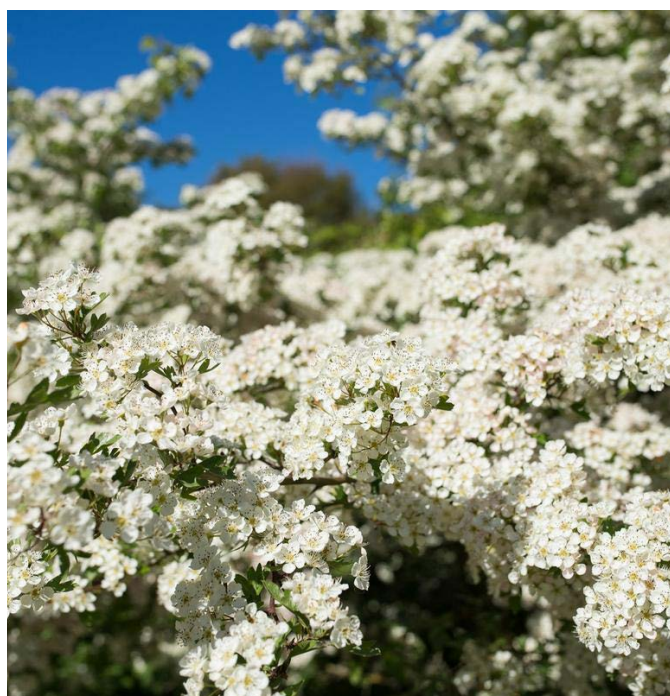
Beplantning

Der vil være fokus på at tænke beplantning og begrønning ind i helhedsplanen i alle de projekter, hvor det er muligt, således at biodiversiteten fremmes og får de bedst mulige kår.

Stier og naturfaciliteter

Der er et udbygget og godt skiltet netværk af stier på Fur, men der ønskes flere og bedre muligheder for at færdes i naturen. Der skal derfor etableres følgende:

- Skiltning af ridestier
- Bynær vandresti
- Vandresti i molergrav
- Forbedre naturstien fra Gammel Havn til Bryghuset
- Indhegnet hundeluftområde
- Pausesteder/mødesteder – borde/bænkesæt, et madpakkehus og to shelters

RENT LIV

RENT LIV er livshjulet på Skiveegnen og drives fremad i partnerskaber mellem borgere, institutioner, erhvervsliv og kommune. RENT LIV sætter rammen og retningen for hele Skiveegnens udvikling. Det er et fælles pejlemærke, som gør Skiveegnen til et grønnere, mere bæredygtigt sted at bo, arbejde og drive virksomhed.

Med RENT LIV skaber vi vækst og udvikling gennem grønne handlinger, sammen gennem fælles virkelyst for at beskytte, benytte og udvikle en egn i balance.

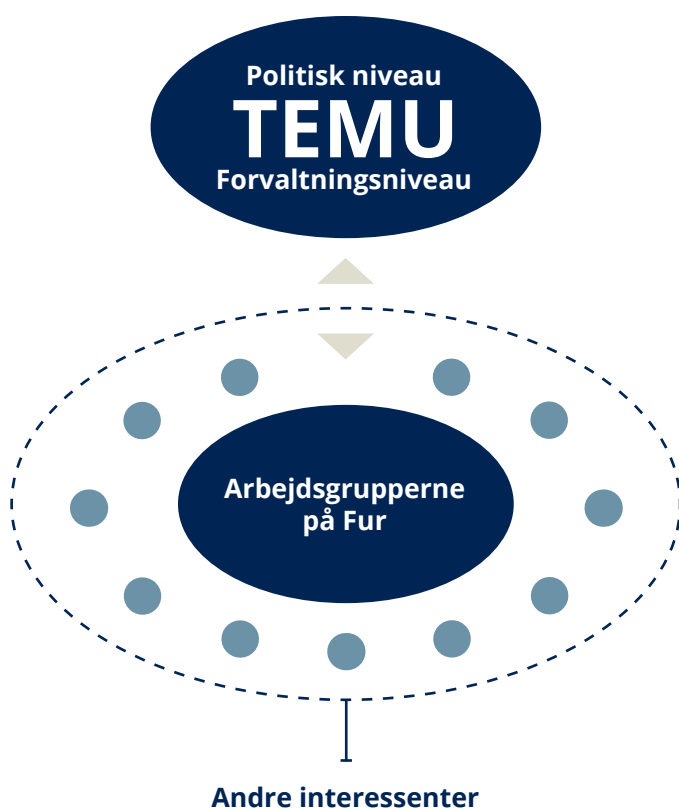
Helhedsplanen og RENT LIV er en integreret del af helhedsplanen. Helhedsplanen realiseres som RENT LIV gennem store og små tiltag, som tilsammen skaber en positiv udvikling for vores egn. I helhedsplanen er der initiativer med fokus på natur og biodiversitet.

Der er initiativer, der har fokus på at styrke fællesskaber. Der er initiativer med fokus på at styrke mulighederne for at røre sig i det fri. Og overordnet er fokus på at skabe et mere bæredygtigt lokalsamfund. Det er RENT LIV.

ORGANISERING

Landdistriktsudvikling i Skive Kommune er forankret i Teknik, Miljø & Udvikling med politisk reference til Udvalget for Teknik og Miljø. Da helhedsplaner er tværfaglige, inddrages andre fagligheder i både udviklings- og anlægsfasen efter behov.

Helhedsplanen for Fur beror dels på et borgerdrevet ønske om at styrke og udvikle området, dels på et politisk ønske om at udvikle et område, der har et stærkt egnsbrand samt turisme- og bosætningspotentiale.

Borgerne er repræsenterede i arbejdsgrupper, hvor de frivilligt har meldt til sig til at deltage i processen. Arbejdsgruppernes opgaver er at udpege, udvikle og prioritere de konkrete indsatser i helhedsplanen samt de overordnede mål. Teknik, Miljø & Udvikling varetager alle konkrete funktioner omkring projekternes udvikling og fremdrift, og træffer i samarbejde med arbejdsgrupperne beslutninger om udformning og prioritering m.m.

Helhedsplanarbejdet er organiseret således, at Teknik, Miljø & Udvikling varetager de konkrete opgaver omkring gennemførelse af de statsligt/ kommunalt finansierede projekter i planen, overholdelse af budget og lovgivning samt evaluering. De projekter, der finansieres ad anden vej, er primært ejet af lokalområdet og arbejdsgrupperne, og her kan Skive Kommune understøtte i det omfang, det er muligt.

Helt i tråd med involveringsarbejdet, hvor man har lagt vægt på den bredest mulige borgerinddragelse. Der er en koordinationsgruppe, som sikrer sammenhæng og fremdrift. Planen ejes af alle, og alle borgere har ansvar for og interesse i, at planen realiseres. Helhedsplanens realisering og succes hviler således på samarbejdet mellem arbejdsgrupper, borgere og Skive Kommune og de beslutninger, de træffer i fællesskab.

BUDGET

Budget		Skive Kommune	Staten
Planlægning og gennemførelse			
Borgerinddragelse, rådgivning, konsulentbistand	800.000	392.000	408.000
Forsamlingshus/Medborgerhus			
Forsamlingshus	1.500.000	735.000	765.000
Aktiviteter & Fællesskab			
Workshops for frivillige	75.000	36.750	38.250
Fælleshaver	100.000	49.000	51.000
Fællesspisning	50.000	24.500	25.500
Understøtte kunsten på Fur	175.000	85.750	89.250
Padelbane	700.000	343.000	357.000
Stier & Naturfaciliteter			
Stiforløb	255.000	124.950	130.050
Hundeskov	75.000	36.750	38.250
Ophold i naturen – naturrum	345.000	169.050	175.950
Fur med Vilje – beplantning	75.000	36.750	38.250
Trafik & Veje			
Forbedrede cykelforhold	1.250.000	612.500	637.500
Hastighedsdæmpende foranstaltninger- havneområdet og Nederby	600.000	294.000	306.000
Budget i alt	6.000.000	2.940.000	3.060.000

PROJEKTPLAN

Projektplan Helhedsplan Fur	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Projekt										
Forsamlingshus										
Workshops										
Fælleshaver										
Fællesspisning										
Understøtte kunsten på Fur										
Padelbane										
Stiforløb										
Hundeskov										
Fur med Vilje – beplantning										
Ophold i naturen – naturrum										
Forbedrede cykelforhold										
Hastighedsbegrænsning – havneområdet og Nederby										
Fjerne invasive Rogusa roser (Naturstyrelsen)										
Bosætning										
Lejeboliger										
Nyt projekt										
Nyt projekt										

INVESTERINGSREDEGØRELSE

Helhedsplanen indeholder både finansierede og ikke-finansierede projekter. Redegørelsen er et redskab, som kan hjælpe kommunen og private investorer med at rette opmærksomhed på Furs økonomiske potentialer. Realiseringen af ikke-finansierede projekter, kræver derfor enten egenfinansiering, f.eks. ved borgerindsamling eller strategisk fundraising. Oplagte støttemuligheder i denne henseende er fondene på Fur, Skive Kommunes puljer – særligt Landsbypuljen,

RENT LIV-puljen og Fundraisingpuljen samt større, udvalgte fonde, som f.eks. Lokale- og Anlægsfonden.

I det følgende beskrives kort investeringer i området i nyere tid, der har løftet og løfter lokalområdet, samt investeringer, der er på vej. Helhedsplanens forventede løft af Fur kan medvirke til at styrke grundlaget for nye investeringer.

Fur Havneforening har igennem en årrække udbygget og moderniseret havnen på Fur. Senest med indvielsen af Langsskibsbroen i 2022. En udbygning og fornyelse af den resterende del af lystbådehavnen blev færdig i 2016. Samlet set en investering på adskillige millioner kr. der viser, at Fur Havneforening er erfarne fundraisere.

Fur Udviklingsråd har gennemført projektet KEFUR og hjælper projekter og erhverv med at søge midler fra LAG Småøerne og den nationale landdistriktpulje.

Fur Væksthus blev dannet med det formål at overtage og drifte de tidligere kommunale skolebygninger for at muliggøre oprettelsen af en friskole.

Fur Sparekasse Fonde består af Fur Sparekasses Erhvervsfond og Fur Sparekasses Almennyttige Fond. Begge fonde støtter årligt aktiviteter og projekter på Fur. Fur Finans er et underselskab under den erhvervsdrivende fond, der har investeringer i jord på Fur udlagt til boligformål.

Spar Vest Fonden er en fond, der igennem mange år har støttet projekter forankret i Skive Kommune med betydelige beløb, herunder også projekter på Fur.

Foreningen Fur Brand udlodder hvert år midler til foreninger, firmaer og enkeltpersoner på Fur.

Fur Andelsbageris Fond udlodder hvert år midler til almennyttige og kulturelle projekter.

Fursund Turistforening har igennem en årrække søgt midler hjem til at drive forskellige udviklingsinitiativer.

Fur Bryghus er et stort aktiv for Fur og har igennem årene været en drivende kraft i forhold til at tiltrække gæster på øen til bryghus, restaurant og musikarrangementer.

Fur Museum investerer og udvikler løbende oplevelser på Fur indenfor kultur- og naturhistorien.

RAMMER FOR UDVIKLING

Fur er omfattet af en række rammer, zoner og bindinger, der udstikker mulighederne for fysisk udvikling på øen.

Kystnærhedszonen

Hele øen er kystnærhedszone, da kystnærhedszonen dækker et område fra kystlinien og 3 km ind i landet. Formålet med kystnærhedszonen er at bevare de danske kyststrækningers åbne og landskabsmæssige særpræg. Dette gøres gennem en restriktiv administration, der i vid udstrækning kun kan give tilladelse til byggeri og arealanvendelse, der er afhængigt af en kystnær placering.

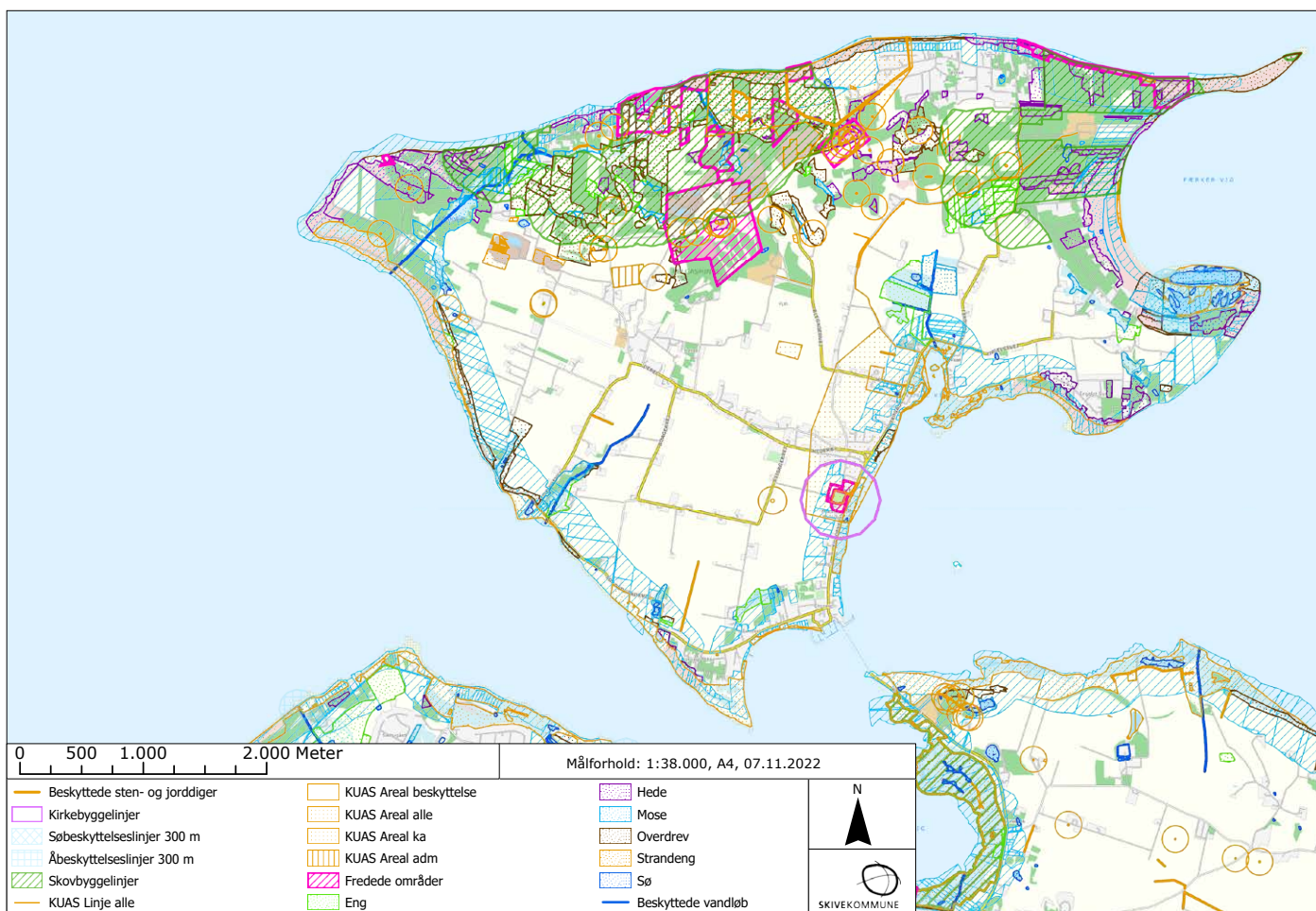
I praksis giver det imidlertid mindre øer som Fur en stor udfordring. Kommuner har mulighed for i

særlige tilfælde at være mere lempelige med at give landzonetilladelser, særligt til erhverv og helårsbeboelser, såfremt det ikke strider mod den nationale og kommunale planlægning.

Rammeudlæg og lokalplaner

Der er kommuneplanrammer for de tættest beboede områder på Fur – Stenøre, Nederby, Debel. Her er der udlagt områder til henholdsvis blandet bolig og erhverv, centerområder og områder til offentlige formål. Derudover er der udlagt områder til erhverv og sommerhuse.

Der er desuden lokalplaner for flere af områderne.

Zoner

Størstedelen af Fur er landzone; flere mindre områder med bebyggelse er udlagt som byzone, efterfulgt af områder udlagt til sommerhusområder. To områder er udlagt til rekreative formål i landzone; Gammel Havn og Råkilde.

Bindinger i området

Der er en lang række bindinger på Fur, udover landzonelovgivningen, i form af forskellige beskyttelseslinjer og fredninger der rammesætter udviklingsmulighederne.

Strandbeskyttelseslinjen

Omfatter arealet fra strandbredden og op til 300 meter ind i landet. Strandbeskyttelseslinjer er forbuds-zoner, hvor der som udgangspunkt ikke må foretages ændringer af eksisterende bebyggelser og anlæg.

Skovbyggelinjen

Løber i en afstand af 300 meter fra skoven og dækker en stor del af den nordlige del af Fur. Skovbyggelinjen skal friholde arealer for bebyggelser med det formål at sikre det frie udsyn til skov og skovbryn og for at bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for plante og dyreliv.

Kirkebyggelinjen

Dækker arealet 300 meter fra en kirke og skal beskytte kirker, der ligger åbent i landskabet, mod opførsel af bygninger og anlæg, der skæmmer eller hindrer udsyn til kirken.

Fredede fortidsminder

Er der mange af på Fur. Fredningen er en 100 meters beskyttelseslinje omkring fortidsminder, som er synlige levn og kulturspor i landskabet. Formålet med fredningen er at beskytte mod alle fysiske indgreb i fortidsmindet og sikre dets værdi som landskabselement, herunder at sikre indsyn til og udsyn fra fortidsmindet.

§3 beskyttede naturtyper

Er en beskyttelse af bestemte naturtyper (søer, moser, ferske enge, strandenge, heder, overdrev og vandløb). Fur har en rig natur, og derfor er der mange §3 udpegninger på øen. Der må ikke ændres i beskyttede naturtypers naturtilstand.

Fredninger

Er der flere af på Fur. Der er tale om fredninger af særlige naturområder. Knudeklinten er udpeget som nationalt geologisk interesseområde og blev fredet i 1973.

Der er pt. et fredningsforslag over den nordlige del af Fur i behandling i Fredningsnævnet. Forslaget er udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening og Skive Kommune.

December 2022

Udgivet af Skive Kommune
Rådhuspladsen 2, 7800 Skive
Tlf.: 99 15 55 00, sk@skivekommune.dk
www.skive.dk

Udarbejdet af: Tonie Holmberg og Thomas Olsen, Bosætning & Udvikling, Skive Kommune

Historisk afsnit udarbejdet med bidrag af John Brinch Bertelsen, Fur Museum

Foto: Thomas Køser, Fur Lokalarkiv, Knud Peder Jensen

Skive Kommune
Rådhuspladsen 2
7800 Skive

SKIVEKOMMUNE